

ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ - (၂၁) ရာစုပင်လုံ
တတိယအစည်းအဝေးသို့ တင်သွင်းသော

အမျိုးသားအဆင့် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲဆိုင်ရာ
လူမျိုးအလိုက် ကျင်းပသော ကရင်အမျိုးသားနိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲမှ ရရှိသည့်

စီးပွားရေးကဏ္ဍ

မူဝါဒ အဆိုပြုစာတမ်း

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၁၂) ရက်
(လောစီးလာ)

၁။ “ဖက်ဒရယ်စနစ်ဆိုင်ရာ စီးပွားရေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ”

(က) ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍဆိုင်ရာအခြေခံမူများ

- (၁) ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ပြည်နယ်တွင်းလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် ပြည်နယ်ဆိုင်ရာ ရသုံးခန့်မှန်းငွေ (Budget) ရေးဆွဲခွင့်၊ အခွန်ဘဏ္ဍာကောက်ခံပိုင်ခွင့် (Revenue Raising) နှင့် ခွဲဝေသုံးစွဲပိုင်ခွင့် (Expenditure) အပြည့်အဝရှိရမည်။
- (၂) ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များသည် မြေယာနှင့်သဘာဝအရင်းအမြစ်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်၊ စီမံခန့်ခွဲခွင့်နှင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခွင့်ဆိုင်ရာ လုံလောက်သော အခွင့်အာဏာများရှိရမည်။
- (၃) ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များသည် ပြည်နယ်များ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် နိုင်ငံတကာအစိုးရများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ချေးငွေ၊ ထောက်ပံ့ငွေနှင့် နည်းပညာအထောက်အကူများ ရယူပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။ ထိုသို့ရယူရာ၌ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရတို့ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်။
- (၄) ပြည်နယ်အစိုးရအနေဖြင့် မိမိပြည်နယ်အတွင်းရှိ ပြည်သူလူထု၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အစီအစဉ်နှင့် မူဝါဒများ (State Economic Development Plan and Policy) ကို ရေးဆွဲချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်နယ်သူပြည်နယ်သားများ၏ ဆန္ဒသဘောထားကို အခြေခံ၍ လွတ်လပ်စွာ ဖော်ဆောင်ပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။
- (၅) ပြည်နယ်များအသီးသီးတွင် မြေယာများ ပြန်လည်ပြုပြင် ဖော်ထုတ်ရေးနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုမိန့်ထုတ်ပေးခြင်းတို့အတွက် လုံလောက်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ ပြည်နယ်အစိုးရများတွင် ရှိရမည်။ ထိုလုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ကျင့်သုံးရာ၌ အခြားပြည်နယ်များနှင့် ဒေသများအပေါ် သိသာသည့် အကျိုးဆက်များ ရှိစေနိုင်သည့် အနေအထားတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအနေဖြင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံရေးဆိုင်ရာ ခွင့်ပြုချက် ချပေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်နိုင်မည့် အခန်းကဏ္ဍတစ်ရပ်ရှိရမည်။
- (၆) ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် အာဏာခွဲဝေမှုများ ရှိသကဲ့သို့ ပြည်နယ်များအတွင်း သက်ဆိုင်ရာ ဒေသန္တရ (မြို့နယ်၊ မြို့ အစရှိသည့်) အုပ်ချုပ်ရေးအဆင့်ဆင့်သို့လည်း စီးပွားရေးဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲခွင့်၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများရှိရမည်။
- (၇) ပြည်နယ်အကျိုးစီးပွားအတွက် အရေးကြီးသည့် ဦးစားပေးကဏ္ဍဆိုင်ရာ စီးပွားရေးမူဝါဒများ (ဥပမာ - စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး၊ စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်း၊

ရေလုပ်ငန်း၊ စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်း၊ နယ်စပ်ကုန်သွယ်ရေး၊ အထူးစီးပွားရေးဇုန် အစရှိသည်) ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်များရှိ ပြည်သူများမှ တင်မြှောက်သည့် ဒေသန္တရအစိုးရအဖွဲ့ဝင်များ၊ ဥပဒေပညာရှင်များ၊ အတတ်ပညာရှင်များနှင့် အသိပညာရှင်များ၊ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့်ရှိရမည်။

- (၈) ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့် စီးပွားရေးမူဝါဒများ ရေးဆွဲရာတွင် အနှစ်သာရရှိသည့် ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်မှုရှိရမည်။
- (၉) ပြည်တွင်းပြည်ပ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအားလုံးသည် သဘာဝနှင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဥပဒေစံနှုန်းများနှင့်အညီ ဖြစ်စေ ရမည်။ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများသည် ယင်းဥပဒေ စံနှုန်းများအား လိုက်နာစေရေးအတွက် တာဝန်ရှိသည်။ ယင်းအား လုပ်ဆောင်ရန် ပျက်ကွက်မှုရှိပါက ထိခိုက်ခံစားရသူမှ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ နှစ်ရပ်စလုံးအား ဥပဒေကြောင်းအရ အရေးယူပိုင်ခွင့်ရှိသည်။
- (၁၀) အသေးစားနှင့်အလတ်စား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ (Small and Medium Enterprises) သည် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်၌ ရှိရမည်။
- (၁၁) ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်များနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများသည် တစ်နှစ်အတွင်း ရရှိခဲ့သော အခွန်ဘဏ္ဍာများအား နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြားအတွင်း သုံးစွဲပြီး ကျန်ရှိနေသေးသည့် ဘဏ္ဍာငွေများကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်များတွင် နှစ်ကာလ အပိုင်းအခြားတခု ထပ်မံသတ်မှတ်၍ ဆက်လက်သုံးစွဲပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။
- (၁၂) ပြည်နယ်အစိုးရများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ဆိုင်သည့် စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများ၊ လုပ်ငန်းခွင်လုံခြုံမှုနှင့်ဆိုင်သည့် စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းများကို ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသည်။
- (၁၃) ပြည်သူများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အားလုံးကို ဝင်ငွေအလိုက် အခွန်ကောက်ခံသည့် ခေတ်မီစနစ်ကျသည့် အခွန်ကောက်ခံသုံးစွဲသည့်စနစ်ကို တည်ဆောက်ရမည့်အပြင်၊ ယင်းစနစ်ကို ထိရောက်အောင်မြင်စွာ စွမ်းဆောင်နိုင်သည့် အစိုးရဌာနများနှင့် ကျွမ်းကျင်သည့်ဝန်ထမ်းများရှိရမည်။
- (၁၄) ပြည်နယ်နှင့် မြို့ သို့မဟုတ် မြို့နယ်တွင်း ဝန်ဆောင်မှုများကို ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရတို့မှ ၎င်းတို့၏ ဝန်ထမ်းများ ခန့်ထားရေးတွင် လွတ်လပ်စွာ စီမံပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

(၁၅) ပြည်နယ်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေအရင်းအမြစ်များသည် ၎င်းတို့ အစိုးရယန္တရား တစ်ခုလုံး ကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် ဘဏ္ဍာငွေနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရမည်။ ပြည်နယ်အစိုးရ ယန္တရားတစ်ခုလုံးအတွက် လိုအပ်သည့် ဘဏ္ဍာငွေ အများစုကို ပြည်နယ်များမှ ကိုယ်တိုင် ကောက်ယူနိုင်ခွင့်ရှိရမည်။ ဘဏ္ဍာငွေများ ပြည့်မီလုံလောက်မှု မရှိပါက ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံမှ ရယူပိုင်ခွင့် ရှိရမည်။

(ခ) ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရများအကြား စီးပွားရေးကဏ္ဍ ဆက်ဆံရေး ဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ

(၁၆) ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ နှစ်ရပ်လုံးသည် ၎င်းတို့ စီမံအုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် နယ်မြေအတွင်း ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒ (ဥပမာ - အစိုးရအသုံးစရိတ်နှင့် ဘဏ္ဍာငွေ) နှင့် စပ်လျဉ်းပြီး သီးခြားလုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အပြည့်အဝရှိရမည်။

(၁၇) ပြည်နယ်အစိုးရများအနေဖြင့် အထွေထွေအခွန်များမှရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာငွေ များ၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်များမှရရှိသော အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများ၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရထံမှ လွှဲပြောင်းပေးသော အခွန်ဘဏ္ဍာငွေများနှင့် အခြားအခွန်ဘဏ္ဍာငွေ များအား ရရှိပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။ ၎င်းတို့အစိုးရ အဆင့်ဆင့်ကြား ဘဏ္ဍာငွေများ ခွဲဝေခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး တိကျမှန်ကန်မှုရှိသော ပုံမှန်အကဲဖြတ် သုံးသပ်မှုတစ်ရပ်ကို ပြုလုပ်နိုင်ရန် ပြဌာန်းချက်များရှိရမည်။

(၁၈) ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ပြည်နယ်အစိုးရများသည် မိမိတို့ပြည်နယ်များအတွင်း ဝန်ဆောင်မှုများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမရှိဘဲ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်များ၊ ဒေသန္တရ အစိုးရများမှ တိုက်ရိုက်ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်မူ (Subsidiarity Principle) အတိုင်း ပိုမိုလုပ်ဆောင်ပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာ၌ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ၊ လုပ်ဆောင်မည့်ကဏ္ဍများနှင့် လုပ်ဆောင်ရမည့် အတိုင်းအတာများကို တိတိကျကျ သတ်မှတ်ပြီး၊ တာဝန်ခွဲဝေအကောင်အထည်ဖော်ရမည်။

(၁၉) ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့် စီးပွားရေး၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ကုန်သွယ်ရေးမူဝါဒများကို ရေးဆွဲချမှတ်ရာ၌ ပြည်နယ်များ၏ ဝိသေသ အင်္ဂါရပ်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ထို့အပြင် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များနှင့် စီးပွားရေးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း (ဥပမာ - ဒေသတွင်း အမျိုးသား စင်္ကြန်နှင့် ကုန်သွယ်ရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု မဟာဗျူဟာများ - National Corridor and Trade Development Strategies ရေးဆွဲချမှတ်ရာ၌) သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရများ၊ ဒေသခံ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ၊ အခြားသက်ဆိုင်သူများနှင့် ညှိနှိုင်းကာ လုပ်ဆောင်ရမည်။

- (၂၀) သဘာဝအရင်းအမြစ်ကုန်ပစ္စည်း ဈေးနှုန်းများ အတက်အကျဖြစ်ခြင်းကြောင့် အစိုးရအသုံးစရိတ် လျာထားချက်အား ထိခိုက်မှုမရှိစေရေးအတွက် လိုအပ်သော ပြည်ထောင်စုအဆင့် တည်ငြိမ်ရေးရန်ပုံငွေ တစ်ရပ်အပါအဝင် ငွေကြေးမူဝါဒများ (Monetary Policy) ၊ အခြေခံမူများ ရေးဆွဲရေးတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ဦးဆောင်ရမည်။
- (၂၁) စီမံကိန်းကြီးများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူလူထုများ အတွက် အလုပ်အကိုင်ဖော်ထုတ်ပေးခြင်း၊ အခွန်ဘဏ္ဍာငွေတိုးစေခြင်း စသည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ဖြစ်ထွန်းစေရမည်။ ထို့အပြင် လုပ်ငန်းခွင့်ပြုမိန့်ပေးရာတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးအကျိုးသက်ရောက်မှု ဆန်းစစ်ချက်များ (Environmental and Social Impact Assessments – ESIA) အစီရင်ခံစာ၊ သက်သေပြနိုင်သော လေ့လာသုံးသပ်ချက်များ (Evidence-based Analyses) အပါအဝင် ပြည်သူများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်မှုရလဒ်အပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ဆုံးဖြတ်ရမည်။
- (၂၂) ဒေသအတွင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်နယ်အစိုးရ များသည် ဒေသခံ ပြည်သူလူထုများ၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ (Moral and Physical Conditions) ထိခိုက်မှုမရှိအောင် ကြီးကြပ်ရန် တာဝန်ရှိသည်။ ဆိုးကျိုးများဖြစ် ပေါ်လာပါက အရေးယူဆောင်ရွက်မှုများ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ပြည်နယ်အစိုးရများတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိရမည်။
- (၂၃) အစိုးရချိတ်ပိတ်တင်ဒါများ ခေါ်ယူရာတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ တို့သည် တာဝန်ခံမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစွာ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပြီး ကုန်ကျစရိတ်များနှင့် အကျိုးအမြတ်များကို အထိရောက်ဆုံး လုပ်ဆောင်နိုင်မည့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများကို ဦးစားပေးရွေးချယ်ရမည်။
- (၂၄) ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်အစိုးရ နှစ်ရပ်စလုံးမှ ကောက်ခံရရှိသော အခွန်ငွေများ၊ ၎င်းတို့ အသုံးပြုမည့် အသုံးစရိတ်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အချက်အလက်များကို ပြည်သူလူထုမှ သိရှိပိုင်ခွင့် ရှိရမည် (Right to know)။ အစိုးရအသုံးစရိတ်များနှင့် ဘဏ္ဍာငွေများ အားလုံးကို “အစိုးရ အသုံးစရိတ် လျာထားချက်နှင့် အမှန်တကယ် အသုံးစရိတ်မှတ်တမ်းများ” (government budgets and expenditure records) တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြရမည်။ ထိုမှတ်တမ်းများကို ပြည်သူလူထုများ သိရှိနိုင်အောင် ထုတ်ဖော်ပေးရမည်။

၂။ “ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ” ဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ

- (က) ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာနှင့် ထိရောက်စွာ ဖော်ဆောင်နိုင်ရေးအတွက် ဒေသန္တရအစိုးရကို ဒေသခံပြည်သူများမှ တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်ခွင့်ရှိရမည်။
- (ခ) ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် လူသားအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် လူမှုစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဖြစ်ပေါ်စေရန် ဒေသန္တရအစိုးရမှ လိုအပ်သည့် စည်းမျဉ်းဥပဒေများ ချမှတ်ပေးရမည်။
- (ဂ) ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ အနေဖြင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခွင့် အပြည့်အဝရှိရမည်။
- (ဃ) ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဖော်ဆောင်ရာတွင် အသုံးပြုမည့်ဘဏ္ဍာရေး အထောက်အပံ့အစီအစဉ်များကို အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ အတူတကွ ကြီးကြပ်စီမံခန့်ခွဲရမည်။
- (င) အမျိုးသားစီးပွားရေးမူဝါဒနှင့် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများချမှတ်ရာတွင် ဒေသန္တရအစိုးရမှ ပါဝင်ရေးဆွဲခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းပေးရမည်။
- (စ) ဒေသန္တရအစိုးရများသည် နိုင်ငံတကာနှင့် ပုဂ္ဂလိက အလှူရှင်များ၏ အကူအညီများ ရယူနိုင်ရေးအတွက် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ ပံ့ပိုးမှုဖြင့် လိုအပ်သည့် မူဝါဒများ ရေးဆွဲနိုင်သည်။
- (ဆ) သမရိုးကျဒေသထွက်ကုန် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကို တန်ဖိုးတိုးမြှင့်ထုတ်ကုန် (Value-added Products) အဆင့်သို့ မြှင့်တင်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သည့် ပံ့ပိုးကူညီမှုများကို ဒေသန္တရအစိုးရမှ လုပ်ဆောင်ရမည်။
- (ဇ) ဒေသတွင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပြည်နယ်အစိုးရနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများသည် (ဥပမာ - တင်ဒါခေါ်ယူရာ၌လည်းကောင်း၊ လုပ်ငန်းလိုင်စင်များ ချပေးရာ၌လည်းကောင်း) ဒေသခံတိုင်းရင်းသား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များကို ဦးစားပေးရမည်။
- (ဈ) စက်မှုလက်မှုဆိုင်ရာ အသေးစား၊ အလတ်စား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ (Micro, Small and Medium-sized Enterprises - MSMEs) ကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် လိုအပ်သည့် ထောက်ပံ့မှုများကို ဒေသန္တရအစိုးရများမှ လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။
- (ည) စီမံကိန်းကြောင့် အကျိုးသက်ရောက်ခံရသော ဒေသခံပြည်သူများသည် လွတ်လပ်စွာ သတင်းရယူခွင့်နှင့် သတင်းအချက်အလက်သိရှိပိုင်ခွင့် အပြည့်အဝရှိရမည်။ ထို့ပြင် စီမံကိန်း မစတင်မီအချိန်တွင် ဒေသခံများမှ ကြိုတင်သိရှိ၍ နားလည်သဘောပေါက်ကာ

လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်သော သဘောတူညီမှု မူ (Free, Prior, and Informed Consent - FPIC) ကို စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်သူမှ ကျင့်သုံးရမည်။

- (ဋ) ဒေသန္တရအစိုးရများသည် ဒေသစီးပွားရေးကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ရေရှည် တည်တံ့ခိုင်မြဲသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ဦးတည်၍ ပြန်လည်ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သော စွမ်းအင်ကို ဦးစားပေးခြင်းရှိရမည်။